

# Paleografie

DIGITAL HUMANITIES PENTRU SURSELE FILOSOFICE MEDIEVALE

## 0. Prezentare

conf. dr. Mihai MAGA

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca  
Masteratul de Filosofie Antică și Medievală

semestrul II, 2020–2021  
HME2415

<https://www.mihaimaga.ro/dh/>

- 1 Curs 1: Introducere în paleografie
- 2 Curs 2: Manuscrise și scriere
- 3 Curs 3: Sistemul de abrevieri
- 4 Curs 4: Minuscula uncială, semiuncială, carolingiană
- 5 Curs 5: Minuscula gotică textuală
- 6 Curs 6: Minuscula gotică universitară din secolul XIII
- 7 Curs 7: Minuscula gotică bastardă din secolul XIV
- 8 Curs 8: Notarea variantelor din manuscrise
- 9 Curs 9: Colaționarea din multiple copii manuscrise
- 10 Curs 10: Aparatul critic

- Ce este paleografia?
- Istoria paleografiei
- Instrumente

- Instrumente și suporturi de scris
- Limitări tehnice ale scrierii
- *Ductus*
- 👁️ Exemplu

- Tipuri de abreviere:
  - semne convenționale
  - prescurtarea cuvintelor
- Instrumente pentru descifrare

### Exemplu

oīl doctīna ē d reb<sup>o</sup> l d lig<sup>is</sup> 7c

Omnis doctrina est de rebus vel de signis etc.

- Evoluție
- Caracteristici
- Abrevieri

## 🔗 Exemplu

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z  
a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z  
a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z

- Evoluție
- Caracteristici
- Punctuație

## Exemplu

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Z  
a b c d e f g h i j k l m n o p q r l s t u r p z

- Caracteristici
- Corecturi și adnotări

## 🔗 Exemplu

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U X Y Z  
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u x y z



- Evoluție
- Caracteristici
- Abrevieri

## 🔗 Exemplu

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U X Y Z  
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u x y z

- Părțile notării: leamnă, lecțiune, explicație, siglă
- Abrevieri editoriale comune

## 🔍 Exemplu

omnis] sacra *add.* C || rebus] *om.* C || signis] singulis *B*, sygnis *C*

- Lecțiunea
- Diferențe între manuscrise:
  - ortografii diferite
  - adăugiri și omisiuni
  - greșeli de copist
  - variante redacționale
- Proceduri de colaționare:
  - serială
  - paralelă
  - mixtă

## Exemplu

A: Omnis doctrina est de rebus vel de signis.

B: Omnis doctrina vel rebus est vel *singulis*.

C: Omnis sacra doctrina est de      sygnis.

- Elementele critice generale (în introducere)
- Elementele critice textuale
  - Aparatul filologic/paleografic
  - Aparatul de surse
  - Alte tipuri de aparat (*traditio textus*, comparativ, explicativ)